

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom prihodnje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četr let 2 kroni; na Ogrskem in v inozemstvu: Za celo leto 9 kron, za pol leta 4 kron 50 vin. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 20 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za $\frac{1}{4}$ strani K 160— za $\frac{1}{2}$ strani K 80— za $\frac{3}{4}$ strani K 40— za $\frac{1}{8}$ strani K 20— za $\frac{1}{16}$ strani K 10— za $\frac{1}{32}$ strani K 5— za $\frac{1}{64}$ strani K 2.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 1.

V Ptuju, v nedeljo dne 6. januarja 1918.

XIX. letnik.

Vojna in mir.

Kratko prekinjenje mirovnih pogajanj po ugodnem poteku. — Nemške zmage na zapadu. — Francozi pomagajo Italijanom. — Veliki uspehi na morju.

Ali nam prideš, zaželjeni mir? Iz uradnih poročil bodejo cenjeni čitatelji izprevideli, da so pogajanja v resnem toku. Pozabiti pa ne smemo, da je premagati še ogromne težave, predno se zamore govoriti o resnem uspehu. Pa tudi ko bi se res posrečilo skleniti zaželjeni mir z Rusijo, imeli bi še mnogo opraviti na drugih frontah. Kajti ostali naši sovražniki ne kažejo že prav nobene volje, uresničiti mir. Seveda bode za te zaerizene sovražnike položaj v slučaju posebnega miru z Rusijo mnogo težavnejši in nevarnejši. Osrednje sile bodejo imele potem par milijonov vojakov prostih, ki jih zamore vreči na druge fronte. Treba bo napeti vse sile, da se konča z ojstrino noža to orjaško vojno, ako že poraženi nasprotniki nočejo poslušati besede človečanstva. Ne pozabimo torej, da stoje pred nami še veliki napor, da imamo pričakovati še velike težave in ogromna bremena!

Kar se vojne same tiče, pojavile so se zdaj na italijanski fronti francoske naskočne čete, ki so prišle tepenemu Lahu na pomoč. Posrečilo se jim celo mali, krajevni uspeh doseči, ki ga bodejo pa naše junaške čete kmalu izravnale. Do posebno važnih dogodkov v preteklem tednu na tej fronti ni prišlo. Večji boji so odigrali na zapadu, kjer so nemške čete Angleža hudo napadle in mu tudi večje število vjetih odvzele.

Novo leto je torej v znamenju naših uspehov pričelo; upajmo, da se bode v tem znamenju nadaljevalo in nam tako mir prineslo!

Avstrijsko uradno poročilo od četrta.

K.-B. Dunaj, 27. decembra. Uradno se danes razglaša:

Vzhodno bojišče. Premirje.

Italijansko bojišče. Med Schlagenom (Asiago) in Monte Tomba bili so slabejši napadi nasprotnika zavrjeni. Na ostalih frontnih delih obojestransko moltilno delo.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od četrta.

K.-B. Berlin, 27. decembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Na angleški fronti je bilo bojno delovanje le v posameznih oddelkih živahno. — Armada nemškega prestolonaslednika. Regimenti neke gardne divizije izvršili so severno-zapadno

od Becouvanca po krepkem učinku artiljerije in minskih metalcev uspešna podjetja. Dopoldne vdrli so poizvedovalni oddelki v francoske črte. Popoldne naskočilo je več kompanij skupno z metalci plamen in z deli nekega naskočnega batajlona, spremljanih od infanterijskih in bojnih letalcev, v 900 m širokosti prva dva sovražna jarka. Protinapad Francozov se je izjalovil pod težkimi izgubami. Po razstrelbi mnogostevilnih bivališč vrnile so se naskočne čete z več kot 100 vjetimi in nekaj zaplenjenimi strojnimi puškami po povelju v izhodne postojanke. — Armada vojvode Albrechta. Neki francoski oddelek, ki je prišel severno od Oberburnhaupta do naših najsrednejših jarkov, bil je v bližinskem boju odbit.

Italijanska fronta. Artiljerijsko delovanje med Schlagenom in Brento je včeraj na ljutosti ponehalo. Živahni moltilni ogenj trajal je v bojnih oddelkih ter med Brento in Piavo čez dan naprej. En italijanski sunek proti Montu Tomba bil je zavrjen.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 28. decembra. Uradno se danes razglaša:

Vzhodno bojišče. Orožni mir.

Italijansko bojišče. Zapadno od Monta Asolone in vzhodno od Monta Solarole bili so sovražni sunki zavrjeni.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od petka.

K.-B. Berlin, 28. decembra. (W.-B.) Uradno se razglaša:

Zapadno bojišče. Na posameznih krajih fronte se je čez dan bojno delovanje mimogredoč oživelo. Na vzhodnem obrežju Maase je bilo še ponoči živahno. Vzhodno od Luneville pripeljali so poizvedovalni oddelki nekaj vjetih iz francoskih jarkov.

Makedonska fronta. Med jezeroma Ochrida in Prespa, ob Cerni in na vzhodnem obrežju Vardarja povišano artiljerijsko delovanje.

Italijansko bojišče. Čez dan je bil ogenj na visoki planoti od Schlagenom (Asiaga) in na hrbtu Tomba povišan.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 29. decembra. Uradno se danes razglaša:

Vzhodno bojišče. Premirje.

Italijansko bojišče. Neki od močnega ognja artiljerije in minskih metalcev pripravljeni sovražni napad proti visočinam vzhodno od Monta Tomba bil je zavrjen. Kakor že večkrat, bila je tudi včeraj naša bolnišnica v Primolanu cilj sovražne artiljerije.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.-B. Berlin, 29. decembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. V posameznih oddelkih flandrijske fronte, pri Scarpi, pri Grancourt in Gomceliecu se je ognjeno delovanje proti večeru povečalo. Vzhodno od Nieuporta in pri Belcapellu izjalovilo se je več angleških poizvedovalnih sunkov. — Armada nemškega prestolonaslednika. Severno od Courtceona vdrli so poizvedovalni oddelki v francoske črte in pripeljali nekaj vjetih nazaj.

Makedonska fronta. Ob jezeru Prespa, severno-zapadno od Monastira in ob jezeru Doiran časovno živahno artiljerijsko delovanje.

Italijansko bojišče. Neki italijanski napad proti visočinam vzhodno od Monta Tomba se je v našem ognju izjalovil.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Dunaj, 30. decembra. Uradno se danes razglaša:

Vzhodno bojišče. Premirje.

Italijansko bojišče. Mestoma povišano artiljerijsko delovanje.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Berlin, 30. decembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Pri Ypernu, južno od Scarpe in na vzhodnem bregu Maase je bilo artiljerijsko delovanje mestoma povišano. Manjši poizvedovalni boji ob angleški fronti in v Argonah.

Makedonska fronta. Severno-vzhodno od Monastira in ob jezeru Doiran se je ogenj mimogredoč oživelo.

Italijanska fronta. Na hrbtu Tomba in v oddelku Piave na obeh straneh od Pederobba razvili so se popoldne ljuti boji artiljerije in minskih metalcev.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Dunaj, 31. decembra. Uradno se danes razglaša:

Vzhodno bojišče. Premirje. Italijansko bojišče. Po ljuti pripravi artiljerije in minskih metalcev napadla je včeraj popoldne francoska infanterija naše postojanke na Montu Tomba. Po težkem boju posrečilo se je nasprotniku, vdreti na nekaterih mestih v naše jarke. Protikoraki so v toku. Na ostalih frontnih oddelkih mnogokrat živahno artiljerijsko delovanje.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Berlin, 31. decembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Pod močnim ognjenim varstvom sunili so angleški oddelki severno od železnice Boesinghe-Staden naprej. Naša posadka jih je vrgla nazaj in je napravila nekaj vjetih. Pri Buelaeere povišal je sovražnik čez dan svoj artiljerijski ogenj. Ljuti minski boji pri Hulluchu in Lensu. Južno od Graincourta bil je en sovražni sunek v bližinskem boju zavrnjen. S skrbno pripravljenim napadom so se naše naskočne čete polastile južno od Marcoinga spredajšnjih angleških jarkov. Naši batajloni naskočili so severno od La Vaquerie dele angleške postojanke. V večkratnih izgubepolnih protisunkih zamogel je sovražnik deloma izgubljeno ozemlje nazaj pridobiti. Vjeli smo 10 oficirjev in 365 mož. — Armada nemškega prestolonaslednika. Na zapadnem obrežju Maase na obeh straneh od Ornesa povišano artiljerijsko delovanje. — Armada vojvode Albrechta. V poizvedovalnih bojih na visočinah Maase se je nekaj Francozov vjelo. Na zapadnem bregu Maase bil je ogenj povišan.

Makedonska fronta. Živahno artiljerijsko delovanje med Vardarjem in jezerom Doiran.

Italijanska fronta. Ljuti artiljerijski in minski boji trajali so čez dan na hrbtu Tomba. Popoldne napadla je francoska infanterija in vdrla v dele Tomba-postojanke.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Novoletni pozdrav nemškega cesarja.

K.-B. Berlin, 19. decembra. Wolffova pisarna objavlja sledeče armadno in mornariško povelje na nemško armado in mornarico. „Leto težkih, pomembnih bojev prišlo je do konca. Ogromne bitke, ki so trajale od spomladi pa do jeseni na belgijski in francoski zemlji, odločile so se v prid va-

šega slavepolnega orožja. Na vzhodu prinesel je napadalni duh naše armade z mogočnimi udarci velike uspehe. Zdaj počiva tam orožje. Krasne zmage uničile so v par dneh leta dolgo napadalno oboroženje Italijanov. V skupnem delovanju z armado je moja mornarica nanovo pri hrabrih podjetjih svoje zmožnosti dokazala. Nepretrgano izvršujejo podmorski čolni svoje težko, učinkujoče delo. S ponosom in občudovanjem gledamo na junško skupino naših obrambenih čet. Tako je nemški narod v orožju povsod na suhem in v vodi ogromno delo izvršil. Ali še upajo naši sovražniki, s pomočjo novih zaveznikov vas premagati in potem za vedno v težkem delu priborjeno svetovno stališče Nemčije razbiti. Posrečilo se jim ne bode. V zaupanju na našo pravično stvar in na našo moč gledamo s trdnim prepričanjem in z jekleno voljo na leto 1918. Zato naprej z Bogom k novim činom in novim zmagam!

Veliki glavni stan, dne 31. decembra 1917. Viljem I. R.

Vojna na morju.

Novi uspehi podmorskih čolnov.

W.-B. Berlin, 26. decembra. V Srednjem morju so naši podmorski čolni zopet veliko število parnikov in jadernic napadli ter uničili. Prostorna vsebina potopljenih ladij znaša najmanje 38.000 brutto-register-ton.

V zatvornem okolju okrog Anglije se je zopet 21.000 brutto-register-ton potopilo. V Hoofdenu, v Kanalu in v Irskem morju so naši podmorski čolni 4 parnike in angleško ribiško ladjo „Forward“ uničili. Eden potopljenih parnikov bil je iz z malimi križarkami, razruševalci in oboroženimi ribiški parniki močno zavarovanega, torej bržkone posebno vrednega spremstva sestreljen. Med ostalimi uničenimi parniki nahajala sta se angleška naložena parnika „Euphorbia“ in „Rydal Holl“.

Šef admiralnega štaba mornarice.

18.000 ton potopljenih.

W.-B. Berlin, 27. decembra. Na severnem bojišču so naši podmorski čolni zopet 18.000 brutto-register-ton potopili.

Šef admiralnega štaba mornarice.

18.500 ton potopljenih.

W.-B. Berlin, 29. decembra. V spretno in hrabro izvršenih napadih posrečilo se je enemu nših podmorskih čolnov v Irskem morju tekem 5 dni 18.500 brutto-register-ton uničiti. Vse ladje so bile veliki parniki.

Šef admiralnega štaba mornarice.

Hans Kudlich † — osvoboditelj kmetov.

Iz Amerike je došla vest, da je v Hobokenu pri Novem Yorku dr. Hans Kudlich v 94. letu svoje starosti preminul. Ko bi bili drugačni časi, izkazalo bi avstrijsko kmetovalstvo svojemu osvoboditelju javno slednjo čast. V teh časih velikih dogodkov se pa vendar spodobi, da se spominjamo moža, ki je tudi v burni dobi spočel veliko idejo. Malo njegovih sovrstnikov z osodnega dne 13. marca 1848 in prve zbornice se živi. Daleč od svoje domovine, katero mu je kruta usoda priskutila, zatisnil je Kudlich svoje trudne oči. Zvest je bil kmetiskemu stanu, zvesto je bilo tudi avstrijsko kmetovalstvo svojemu prvemu voditelju.

Kot bajke se čitajo orisi o položaju našega kmetovalstva pred letom 1848. «Tlaka in desetina» sta besedi, ki sta jih s srdom in z gnevom izgovarjala dedec in babica, besede, ki še vnucom vzbujajo mučna čustva. Da se naš kmet v sedajni vojni tako odlikuje in sicer na fronti in v zaledju, je to v prvi vrsti storil, ker je svoboden kot človek, svoboden kot državljan.

Komaj verjetno se nam zdi, da je bilo kedaj drugače. Toda kmet je bil podložnik, tlačan; imel je le

dolžnosti, njegov gospod le pravice. Njiva, ki jo je s težavo obdeloval, pičli pridelek, živina slaba koča, v kateri je bival, vse to ni bilo kmetovo ampak plemičevo.

Marija Terezija je osnovala krožne urade in je kmetov položaj nekoliko zboljšala. Toda še le Jožef II. je prišel zlu do korenin. Izrazil je znanementite besede: „Nesmisel je verjeti, da je gosposka imela zemljo, predno je bilo podložnikov.“ Z zakonom z dne 1. novembra 1781 je odpravil robstvo. Kmet je dobil od svojega najblazjega kneza zopet človeško pravice. Tlako delati in desetino dajati je pa moral kmet še tudi po smrti cesarja Jožefa. Ni bilo upanje, da bi se bilo kaj zboljšalo.

Na mah je pa bila razbita trhla država stanov. Marčni dnevi leta 1848 so zahtevali svoje žrtve in junija meseca tistega leta so se vršile volitve za prvi državni zbor.

Šlezki kmetje so poslali Kudliča, kmetkega sina iz Lobensteina, ki je bil tam 25. oktobra 1823 rojen in je študiral na Dunaju pravoslovje. Dne 13. marca 1848 je stal na dunajskih nasepih in je krvavel za svobodo.

Pri zborovanju volilnih mož je rekel 24-letni Kudlich: «Kaj se obotavljate? Ali je tisočletno robstvo omrtvilo vaše mišljenje in vaše roke? Kri je tekla, tudi dobra, blaga kmetška kri. Pojdite si po svoje človeške pravice, pridobite si pravice do svobodnega posestva!»

30.000 ton potopljenih.

W.-B. Berlin, 29. decembra. Naši podmorski čolni so v Srednjem morju zopet 9, skoraj samo oboroženih parnikov s skupno 30.000 brutto-register-tonami potopili.

Šef admiralnega štaba mornarice.

Trije angleški vojni parniki uničeni.

K.-B. London, 22. decembra (Reuter.) Admiraliteta naznanja! V noči od 22. na 23. t. m. so na holandskem obrežju pri megle nemu vremenu trije angleški razruševalci na mine pršli ali pa so bili torpedirani. Pri temu je prišlo 13 oficirjev in 100 mož ob življenju.

Šef admiralnega štaba mornarice.

25.000 ton potopljenih.

W.-B. Berlin, 31. decembra. Novi uspehi v Bisay, angleškem Kanalu in Irskem morju: 25.000 brutto-register-ton.

Šef admiralnega štaba mornarice.

Feldmaršal Eichhorn.

Uradno se poroča, da je bil generalni oberst v. Eichhorn vsled svojih zaslug kot vrhovni poveljnik 10. armade in za uresničevanje

Generalob. von Eichhorn.

nje mirovnihi pogajanja na vzhodni fronti imenovan za generalfeldmaršala. Ob tej priliki prinašamo njegovo sliko.

Pogajanja za mir.

V zadnji številki že smo poročali o začetku mirovnihi pogajanja med nami in našimi zavezniki na eni ter Rusijo na drugi strani. Od uradne strani so došla glede teh pogajanja sledeča poročila:

Predlogi ruskih zastopnikov.

Ruski delegati so izjavili, da izhajajo od jasno izrečene želje narodov Rusije, da dose-

Kar je Kudlich obljubil, je tudi pošteno storil. Že 24. julija je spisal svoj predlog, ki je bil pri tretji seji državnega zbora 26. julija prečitani in od njega tako prepričevalno utemeljen, da so na vprašanje predsednikovo, kdo hoče ta predlog podpirati, brezizjemno vsi poslanci vstali. Predlog se je glasil:

Visoki državni zbor naj izjavi, da poneha odvisnim podložništvu z vsemi iz njega izviroječimi pravicami in dolžnostmi s pridržkom določb o odškodnini“.

Dasiravno je pretele temu predlogu še marsikatera nevarnost, — bilo je dovolj nasprotnikov — vendar je 31. avgusta 1848 po mogočnih govorniških bitkah zadonela osvobodna beseda: „Dedinsko podložništvo, tlaka in vsakoržna odvisnost kmeta napram gosposki je ponehala.“

Kmet je bil prost zadnjih spor — njegov osvoboditelj je Hans Kudlich!

Ob smrti njegova največjih dobrotnikov kmetkega stanu naj se tega moža spominja z hvaležnostjo tudi slovenski kmet ter si naj zapomni ime moža, ki ga je rešil sramotnih spor, ga naredil enakoveljavnega drugim stanovom in največ pripomogel za kmetijski napredek, kateremu je dal predpogoj svobodnega razvoja! Naj živi na veke med nami spomin velikega dobrotnika kmetkega stanu!

(„Gosp. glasnik“)

Po Francu Witzany, Grottenhof.